

МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Основою життя і розвитку суспільства є виробництво матеріальних благ, адже створена різними галузями економіки продукція є джерелом задоволення потреб окремих громадян, соціальної сфери, економіки вцілому. При цьому, забезпечення стійкості розвитку та реалізації конкурентних переваг сучасного підприємства в умовах постійних трансформаційних процесів в економічних відносинах вітчизняних суб'єктів господарювання тісно пов'язане з процесами раціонального формування та ефективного використання їх ресурсного потенціалу. Крім того, саме обмеженість ресурсів є основною причиною кризових явищ, які виникають у виробничо-господарських системах в умовах зростання темпів промислового виробництва і збільшення обсягів споживання. Відповідно, кінцева результативність діяльності виробничих підприємств залежить від їх забезпеченості та здатності ефективно використовувати наявні ресурси, зокрема, матеріальні, які займають найбільшу питому вагу у собівартості виготовленої продукції.

Рівень забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та ефективне їх використання впливає на такі важливі показники, як обсяги виробництва та реалізації продукції, її асортимент та якість, ритмічність виробництва, рентабельність, собівартість та конкурентоспроможність продукції, ділову активність та величину прибутку.

На основі опрацьованої навчальної і наукової літератури можемо визначити матеріальні ресурси, як предмети і засоби праці, призначені для обробки або переробки в процесі виробництва та є матеріальною базою підприємства чи галузі. Тобто, враховуючи те, що основним інформаційним джерелом аналізу є дані бухгалтерського обліку, слід розрізнити матеріальні оборотні та матеріальні необоротні ресурси.

У процесі споживання матеріальні оборотні ресурси трансформуються в матеріальні витрати. Саме тому, одним з головних завдань виробничих підприємств для підвищення ефективності їх діяльності є оптимізація матеріальних витрат на виробництво продукції, що, в свою чергу, потребує детального аналізу забезпеченості підприємства всіма видами матеріальних оборотних ресурсів, визначення обґрунтованості та ефективності формування замовлень на такі ресурси, пошуку резервів більш раціонального їх використання і зниження матеріаломісткості продукції.

До основних завдань економічного аналізу матеріальних ресурсів вцілому, як правило, відносять:

- оцінка потреби підприємства в матеріальних ресурсах;
- визначення рівня забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами, у т.ч. оцінка реальності планів матеріально-технічного постачання, ступеня їх виконання і впливу на обсяги виробництва продукції, її собівартість та інші показники;
- аналіз стану, складу, структури та руху матеріальних ресурсів;
- оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів (за допомогою системи узагальнених та індивідуальних показників) та визначення впливу рівня ресурсовикористання на результативні показники діяльності підприємства;
- виявлення резервів економії матеріальних ресурсів та розробка заходів щодо їх мобілізації.

Вочевидь, що методика оцінки матеріальних ресурсів підприємства повинна включати два вектори аналітичних досліджень:

- оцінку забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами – для обґрунтування оптимальної потреби відповідних матеріальних ресурсів (у певній кількості і визначеній якості);
- аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів – для оцінки впливу рівня ресурсовикористання на вартісні показники діяльності підприємства.

Результати аналізу матеріальних ресурсів на підприємстві відіграють важливу роль, так як є підставою для прийнятті управлінських рішень щодо визначення постачальників, необхідного обсягу і асортименту поставок, планів матеріально-технічного постачання, джерел економії та резервів збільшення обсягів виробництва, а також обґрунтування напрямів інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.